

SWANENBERG SIERBESTRATING

T.a.v. dhr. E. Swanenberg

Rosmalensedijk 10

5236 BD 's-Hertogenbosch

Datum 4 december 2017
Kenmerk BE/2017/512/r
Uw kenmerk Email d.d. 17 november 2017
Auteur(s) A.E. Vos
Projectleider C.J. Blom

BLOM ECOLOGIE B.V.
ADVIES & ONDERZOEK

Zandweg 46

4181 PM Waardenburg

t 0418 820 288

e info@blomecologie.nl

i www.blomecologie.nl

KvK 67221904

BTW 856882999B01

IBAN NL21RABO0314240683

Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan Rosmalensedijk 10 te 's-Hertogenbosch

Op het perceel aan Rosmalensedijk 10 te 's-Hertogenbosch (Empel) is Swanenberg Sierbestrating gevestigd. De initiatiefnemers hebben het voornemen om het bedrijfsterrein uit te breiden waarbij het oppervlakte van het bestemmingsvlak toeneemt van 28.568 m² naar 31.100 m². De uitbreiding omvat tevens de bouw van een showroom en werkplaats. De uitbreiding van het bedrijfsterrein en de bouw van de showroom en werkplaats vallen buiten de bepalingen zoals opgenomen in het vigerende bestemmingsplan. Ten bate van deze functiewijziging dient het bestaande bestemmingsplan partiel gewijzigd te worden.

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting om onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggende ecologische quickscan is de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht. Tevens zijn de mogelijke effecten van de ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde natuurgebieden, betreffende Natura2000 gebieden en het Natuurnetwerk Nederland, in kaart gebracht.

Dhr. Swanenberg heeft Blom Ecologie bv verzocht het plangebied te onderzoeken op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en vigerend beleid.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project, zoals hiervoor omschreven, uitvoerbaar zoals het bepaald in de Wro (artikel 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op het de instandhoudingsdoelen van Natura2000 gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland?

Planlocatie

De planlocatie is gelegen ten noordoosten van Empel en grenst aan de N625 (Figuur 1). Op de planlocatie zijn een woonhuis en een tweetal loodsen gesitueerd. Het overgrote gedeelte van de planlocatie is verhard en wordt gebruikt als op- en overslagterrein van diverse soorten (sier)bestrating. Aan de noord, oost en zuidzijde van de planlocatie bevinden zich structuurrijke groenstroken bestaande uit hagen en struikstruweel. Aan de westzijde van het plangebied bevindt zich een siertuin en een openlucht showruimte voor diverse typen sierbestrating. De beoogde ontwikkeling op de planlocatie betreft de uitbreiding van het op- en overslagterrein en de bouw van een showroom en werkplaats. Er zijn geen ingrepen of functie wijzigingen voorzien aan het woonhuis en de omliggende siertuin. Ten bate van de uitbreiding van het bedrijfsterrein wordt een strook van circa 2500 m² van het noordelijk gelegen akkerland aan het bestaande terrein toegevoegd. Hiertoe wordt de noordelijk gelegen groenstrook verplaatst en uitgebreid tot een bosschage van circa 8 meter breed. De uitbreidingsstrook wordt hoofdzakelijk verhard en ingericht ten bate van logistiek. Tevens wordt ter hoogte van de noordgevel van de bestaande showroom een nieuw pand gerealiseerd met als functie showroom en werkplaats. De bestaande loodsen met daarin de werkplaats wordt aan de oostgevel uitgebreid (Figuur 2). Aan het bestaande opslagterrein zijn, behoudens de bouw en uitbreiding van de panden, geen overige ingrepen of functie wijzigingen voorzien. Het oostelijk gelegen gedeelte van de planlocatie bestaat in de huidige situatie uit (voormalig) akkerland. Deze strook grenst aan een ecologische verbindingszone van het Natuurnetwerk Nederland en wordt in het bestemmingsplan opgenomen als natuurperceel. Dit terrein wordt opnieuw ingericht waarbij een bosschage en een ecologisch grasland beoogd worden. De groenstrook aan de zuidzijde van de planlocatie blijft behouden en wordt uitgebreid tot een breder struweel. In bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de huidige situatie binnen de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

De planlocatie is gelegen in het buitengebied van 's-Hertogenbosch (Empel) en wordt omringd door open, agrarisch gebied. Op circa 900 m ten noorden van de planlocatie loopt de Maas. De Maas alsmede de A2, A59 en de bebouwing van 's-Hertogenbosch en Rosmalen ten zuiden en westen van de planlocatie vormen barrières voor de verspreiding van fauna in de omgeving van het plangebied. Het agrarische gebied ten oosten van de planlocatie is waterrijk en wordt doorsneden door diverse (brede) weteringen en waterlopen.

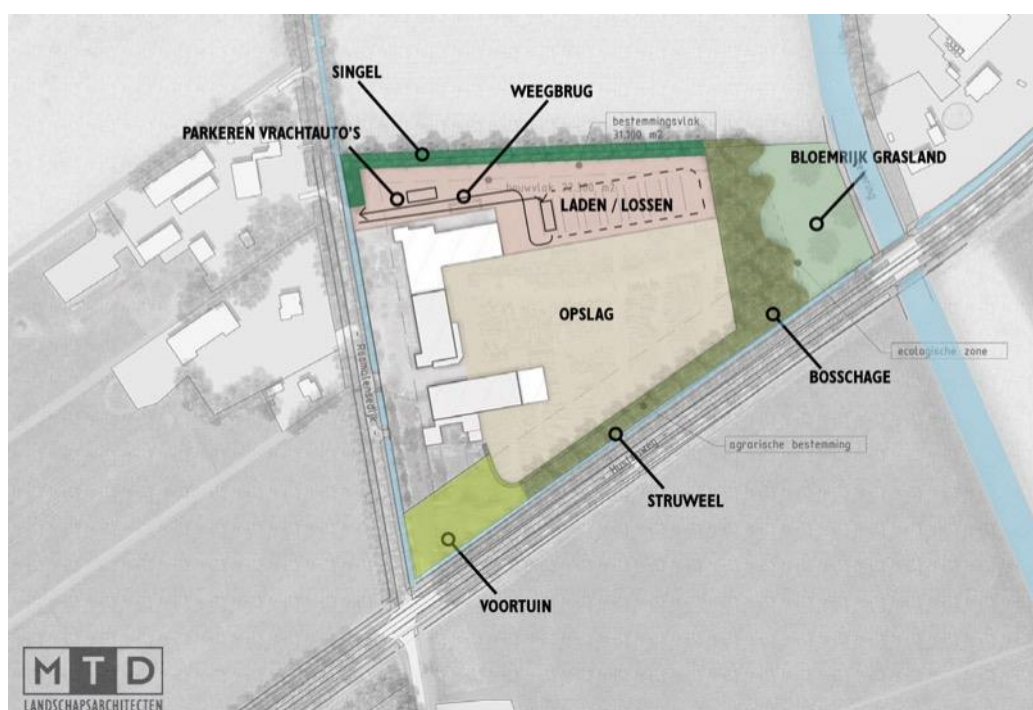
Figuur 1 De planlocatie (rood kader) is gelegen aan Rosmalensdijk 10 te 's-Hertogenbosch. Het zwarte kader geeft de huidige omvang van het bedrijfsterrein weer (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Functieverandering en effecten

De beoogde ingreep betreft de uitbreiding van het bedrijf waarbij een strook van circa 2500 m² aan het bestaande bedrijfsterrein wordt toegevoegd. Tevens betreft de beoogde ingreep de uitbreiding van de showroom van circa 722 m² tot circa 1.444 m² en de uitbreiding van de werkplaats van 950 m² naar 1900 m². Het perceel aan de oostzijde van het plangebied wordt ingericht met een bosschage en ecologisch grasland. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- Verwijdering van noordelijke groenstrook: afvoer groen en materiaal;
- Uitbreiding verhard bedrijfsterrein: algemene grond- en bestratingswerkzaamheden;
- Bouw en uitbreiding van showroom en werkplaats: algemene bouwwerkzaamheden;
- Herinrichting oostelijk perceel t.b.v. natuur: diverse groenwerkzaamheden;
- Uitbreiding bestaande groenstroken: diverse groenwerkzaamheden;
- Aanleg groenstrook aan noordzijde van het plangebied: diverse groenwerkzaamheden;

Thans mogelijk aanwezige ecologische functies van het planlocatie komen mogelijk geheel of deels te vervallen als gevolg van de beoogde ontwikkeling. Negatieve effecten die potentieel op zouden kunnen treden voor beschermde soorten zijn: vernietiging en/of afname van geschikt leefgebied (permanent of tijdelijk) en opzettelijke verstoring (tijdelijk).

Figuur 2 Overzicht van de beoogde situatie binnen het plangebied na uitvoering van de werkzaamheden (bron: uitsnede tekening MTD landschapsarchitecten).

Methode

Inventarisatie

De inventarisatie is een oriënterend onderzoek waarbij gedetailleerd een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van de specifieke potentie voor beschermde flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 23 november 2017. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; regen, 8/8 bewolkt, 13° Celsius en windkracht 3-4 (Bft.).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 zijn de voormalige Flora- en faunawet, Boswet en Natuurbeschermingswet vervangen door de Wet natuurbescherming (Wnb). Onder de Wet natuurbescherming vervallen de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet, waarin de beschermde soorten waren opgenomen. Met deze nieuwe wet zijn circa 200 soorten niet langer beschermd en zijn enkele bedreigde soorten opgenomen in de bescherming. De soortenbescherming binnen de Wet natuurbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten. Voor alle beschermde soorten geldt een ontheffingsplicht. Het bevoegd gezag (de provincie) kan voor de soorten die zijn opgenomen in het 'beschermingsregime andere soorten' een vrijstellingsbesluit nemen en hierin onderscheid maken tussen meer en minder strikt beschermde soorten. In een verordening van de provincie Noord-Brabant is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

<i>Aardmuis</i>	<i>Egel</i>	<i>Konijn</i>	<i>Veldmuis</i>
<i>Bastaardkikker</i>	<i>Gewone bosspitsmuis</i>	<i>Meerkikker</i>	<i>Vos</i>
<i>Bosmuis</i>	<i>Gewone pad</i>	<i>Ondergrondse woelmuis</i>	<i>Woelrat</i>
<i>Bruine kikker</i>	<i>Haas</i>	<i>Ree</i>	
<i>Dwergmuis</i>	<i>Huisspitsmuis</i>	<i>Rosse woelmuis</i>	
<i>Dwergspitsmuis</i>	<i>Kleine watersalamander</i>	<i>Tweekleurige bosspitsmuis</i>	

Beoordeling

Op basis van de bureaustudie en veldonderzoek wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de invloedssfeer daarvan is en welke effecten daarop te verwachten zijn. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten (beschermingsregime 'andere soorten') geldt definitie vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen (zie voorgaande alinea). In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de functie en/of aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt c.q. ontheffingsplicht noodzakelijk is.

Vaatplanten

Beschermde vaatplanten en/of sporen en delen hiervan zijn niet aangetroffen op de planlocatie. Standplaatsen voor beschermde vaatplanten ontbreken ter hoogte van het verharde opslagterrein. In de groenstroken rondom het plangebied en in de thans agrarische strook aan de noordzijde van het plangebied zijn groeiplaatsen voor algemene en ruigtesoorten aanwezig. Tijdens de inventarisatie aangetroffen soorten betreffen voornamelijk aangeplante soorten van de groenstrook en algemene ruderaal kruiden betreffende o.a.: akkermelkdistel, grote brandnetel, haagbeuk, koolzaad, krulwilg, laurier, reigersbek, diverse soorten *viburnum* en zwarte els. De habitatpreferentie van beschermde en zeldzame soorten bestaat met name uit specifieke en bijzondere kenmerken. Dergelijke kenmerken zijn niet aangetroffen op de planlocatie. Aanwezigheid van beschermde plantensoorten van de habitatrichtlijn op de planlocatie is uitgesloten aangezien de planlocatie buiten het huidig bekende verspreidingsgebied van deze soorten ligt en tevens niet voldoet als standplaats voor dergelijke soorten (verspreidingsatlas NDFF, 2010-2017). Waarnemingen van nationaal beschermde vaatplanten ontbreken tevens nabij het plangebied (verspreidingsatlas NDFF, 2010-2017). Negatieve effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling op beschermde vaatplanten zijn uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn op de planlocatie geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdieren. Functioneel leefgebied en schuilplaatsen voor beschermde grondgebonden zoogdieren ontbreken ter hoogte van het opslagterrein. De verblijfsduur van het opgeslagen materiaal varieert tussen een week en een maand. Deze verblijfsperiode alsmede het intensief betreden van het terrein met (zwaar) materieel zorgt

ervoor dat het terrein jaarrond niet geschikt is als schuilplaats voor beschermde, grondgebonden zoogdieren. De groenstroken rondom het terrein bieden potentiële schuilplaatsen voor kleine grondgebonden zoogdieren zoals muisachtigen en egel. Van deze soorten zijn echter geen sporen aangetroffen betreffende uitwerpselen, vraatsporen, hollen en overige vaste rust- en verblijfplaatsen.

In de omgeving van de planlocatie is het voorkomen bekend van diverse grondgebonden zoogdieren waaronder de bever (Wnb art. 3.5), wezel (Wnb art. 3.10) en eekhoorn (Wnb art. 3.10; verspreidingsatlas NDFF, 2010-2017). Voor al deze soorten ontbreekt op de planlocatie het functionele leefgebied. Leefgebied van de bever is tevens niet aanwezig ter hoogte van de oostelijk gelegen wetering aangezien de oeverzones ter plaatse van de planlocatie geen relevantie hebben voor de soort. Ten aanzien van de wezel ontbreken zowel potentiële schuil- en rustplaatsen binnen het plangebied als geschikt foerageergebied. Leefgebied van de eekhoorn ontbreekt door de afwezigheid van bomen en overig geschikt leefgebied. Een essentiële functie van het plangebied voor deze soorten is derhalve uitgesloten. Alle soorten die mogelijk op de planlocatie aanwezig zijn betreffen algemene of beschermde soorten die vallen onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen (zie *Wet natuurbescherming*, pag. 4). Negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op beschermde, grondgebonden zoogdieren zijn uitgesloten.

Vleermuizen

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren, oppervlaktewater, spleten en/of andere structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (Limpens et al. 1997; Dietz et al. 2011). De beoogde ontwikkeling leidt niet tot de aantasting van beschermde functionele onderdelen van het habitat van vleermuizen zoals oriëntatiepunten voor vlieg- en migratieroutes en functioneel foerageergebied. Binnen het plangebied is geen sprake van de aanwezigheid van lijnvormige structuren welke mogelijk een functie zouden hebben voor vleermuizen. De groenstroken aan de noord-, oost- en zuidzijde zijn vanwege de hoogte en lengte niet geschikt als oriëntatiepunten voor de vlieg- en migratieroutes. De potentie van de bomenrijen langs de Hustenweg en Rosmalensedijk is vele male hoger waardoor het tevens uitgesloten is dat de groenstroken binnen het plangebied functioneren als oriëntatiepunten voor de vlieg- en migratieroute. De planlocatie vormt in de huidige situatie een kwalitatief ongeschikt foerageergebied voor vleermuizen. Door de vrijwel gehele terreinverharding ontbreekt een goede insectenstand waardoor het voedselaanbod voor vleermuizen ter hoogte van de planlocatie laag is. De beoogde ontwikkeling van de planlocatie leidt tot een vergroting van het verharde oppervlakte. Echter door de inrichting van het oostelijk gelegen perceel als bosschage en ecologisch grasland zal de netto kwaliteit van de planlocatie als potentieel foerageergebied voor vleermuizen toenemen. Er is derhalve geen sprake van de aantasting van functioneel foerageergebied.

De gevels van de bestaande showruim en werkloods binnen het plangebied zijn gecontroleerd op kieren, scheuren en/of overige openingen die mogelijk kunnen functioneren als vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen. In de gevels zijn geen openingen aangetroffen die potentieel geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats van gebouw bewonende vleermuizen. De uitbreiding van de werkplaats en showroom leiden derhalve niet tot enige vorm van verstoring of aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen.

Reptielen en amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde reptielen en amfibieën en/of sporen daarvan aangetroffen. Beschermde reptielen worden niet op de planlocatie verwacht aangezien deze over het algemeen verbonden zijn aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen. De planlocatie is grotendeels verhard en wordt intensief betreden waardoor het voorkomen van reptielen zeer onwaarschijnlijk is. De planlocatie valt tevens buiten de huidige bekende verspreiding van beschermde reptielen (verspreidingsatlas NDFF, 2017). Negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op beschermde reptielen zijn derhalve uitgesloten.

Het habitat van amfibieën, bestaande uit een terrestrisch (m.n. herfst/winter) en aquatisch (m.n. lente/zomer) habitat is beperkt aanwezig op en in de directe nabijheid van de planlocatie. Waarnemingen van beschermde amfibieën in de directe omgeving van de planlocatie ontbreken (verspreidingsatlas NDFF, 2010-2017; waarneming.nl, 2012-2017). De planlocatie valt echter

binnen het huidige bekende verspreidingsgebied van de kamsalamander (Wnb art. 3.5) en rugstreeppad (Wnb art. 3.5; Ravon.nl). Aanwezigheid van de kamsalamander op of in de directe nabijheid van de planlocatie is zeer onwaarschijnlijk aangezien geschikt voortplantingswater voor de soort ontbreekt. De soort is kritisch ten opzichte van zijn habitat en is verbonden aan zon beschenen, visvrije en vegetatierijke wateren (zie Kennisdocument Kamsalamander, 2017). De waterloop Hoefgraaf aangrenzend aan de oostzijde van het plangebied staat in open verbinding met onder andere de Maas waardoor deze waterloop zeer waarschijnlijk een goed ontwikkelde visstand heeft. Derhalve heeft deze waterloop geen potentie als voortplantingswater van de kamsalamander. Daarnaast ontbreken geschikte schuilplaatsen voor het landhabitat bestaande uit goed ontwikkelde bosjes of houtwallen in de nabije omgeving van het voortplantingswater.

De planlocatie vormt in de huidige situatie tevens geen leefgebied voor de rugstreeppad door het ontbreken van de functionele habitatonderdelen. Het optimale habitat van de rugstreeppad bestaat uit een dynamisch zandig gebied met een natuurlijk of door de mens veroorzaakt pionier karakter (Creemers & Van Delft, 2009). In de huidige situatie is het functionele habitat van de soort niet aanwezig op de planlocatie door het ontbreken van dynamisch en zandig gebied en geschikt voortplantingswater. Het voortplantingswater van de soort bestaat bij voorkeur uit tijdelijke ondiepe wateren zoals regenplassen (kennisdocument Rugstreeppad, 2017). Tijdens de beoogde ontwikkeling kan echter het optimale leefgebied voor de rugstreeppad ontstaan binnen het plangebied waardoor vestiging van de soort tijdens de werkzaamheden mogelijk is. Vestiging van de rugstreeppad op de planlocatie tijdens de werkzaamheden dient voorkomen te worden aangezien dit kan leiden tot verstoring of doden van individuen en daarmee tot een overtreding van Wet natuurbescherming. Aanvullende maatregelen dienen genomen te worden om de vestiging tegen te gaan betreffende het ongeschikt houden van het terrein of het werken buiten de actieve periode. Indien maatregelen genomen worden om de vestiging van de rugstreeppad binnen het plangebied tijdens de werkzaamheden te voorkomen zijn negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op beschermde amfibieën uitgesloten.

Vissen

De wetering Hoefgraaf aan de oostzijde van de planlocatie vormt potentieel geschikt leefgebied voor algemene vissoorten. De aanwezigheid van beschermde vissoorten is uitgesloten gezien het ontbreken van de vereiste leefomgeving en het ontbreken van waarnemingen van deze soorten rondom de planlocatie (Ravon.nl). De beoogde uitbreiding van het bedrijfsterrein leidt niet tot aantasting van het bestaande oppervlaktewater. In geval van tijdelijke verstoring door trillings- en geluidsoverlast als gevolg van de bouw en uitbreiding van de loods of de inrichting van de noordelijke en oostelijke percelen van het terrein kunnen de algemene vissoorten, die mogelijk aanwezig zijn in de watergangen ten noorden van de planlocatie, vluchten naar de directe omgeving waar ruim voldoende schuilplaatsen en geschikt leefgebied aanwezig zijn. Bij toepassing van het advies aangaande de verbinding met het bestaande oppervlaktewater leiden de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen op de planlocatie niet tot negatieve effecten voor zowel beschermde als algemene vissoorten.

Insecten en overige ongewervelden

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) vlinders, libellen of overige ongewervelde aangetroffen. Afwezigheid van waarnemingen is echter verklaarbaar door de periode van de inventarisatie. Aanwezigheid van veel soorten tijdens de actieve periode op de planlocatie wordt tevens niet verwacht door de afwezigheid van structuur- en nectarrijke vegetatie. Op de locatie en in de directe omgeving zijn slechts enkele algemene kruidachtige vaatplanten en aangeplante gedomesticeerde soorten aangetroffen. Geschikt oppervlaktewater betreffende ondiep, vegetatierijk en stilstaand water, wat voor veel insecten een essentieel onderdeel is aanwezig in de vorm van de wetering Hoefgraaf aan de oostzijde van de planlocatie. Tevens ontbreken waardplanten van beschermde vlindersoorten op de planlocatie waardoor het uitgesloten is dat de planlocatie een functie heeft als voortplantingsgebied van beschermde vlinders. Door het ontbreken van geschikt voortplantingswater, waardplanten en het habitat waar beschermde dagvlinders vaak in aangetroffen worden is het uitgesloten dat de planlocatie een essentiële functie heeft voor beschermde dagvlinders.

In de directe omgeving van de planlocatie zijn geen waarnemingen bekend van beschermde libellen (waarneming.nl; 2012-2017, verspreidingsatlas NDFF, 2017). Deze soorten zijn verbonden

aan specifieke omstandigheden zoals hoog/laagveenmoerassen, beken en dergelijke, of zijn dwaalgasten die slechts zeer sporadisch in Nederland voorkomen. Waarnemingen van deze soorten ontbreken dan ook rondom de planlocatie (verspreidingsatlas NDFF, 2010-2017; waarneming.nl, 2012-2017). De planlocatie valt tevens buiten het verspreidingsgebied van beschermde kevers (zie nederlandsesoorten.nl) en heeft tevens geen functie voor deze soorten door het ontbreken van geschikt oppervlaktewater, oud eikenbos en een grote hoeveelheid rottend hout. Vanwege de afwezigheid van specifieke abiotische omstandigheden en op basis van de huidige verspreidingsgegevens worden beschermde insecten en overige ongewervelden niet op de planlocatie verwacht. Negatieve effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde insecten en overige ongewervelden zijn uitgesloten.

Vogels

In het plangebied en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en rustende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen: grote zilverreiger, huismus, putter, zwarte roodstaart en zwarte kraai. Er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van roofvogels en uilen met jaarronde nestbescherming. Hierbij is gelet op sporen en/of resten van (oude) nesten, krijtsporen, braakballen, prooiresten en horsten. Potentiele nestlocaties van deze soorten zijn niet aanwezig binnen het plangebied. In de bomenrijen langs de Rosmalensedijk en Hustenweg zijn ter hoogte van de planlocatie tevens geen oude nesten van roofvogels aanwezig. Nest indicerende waarnemingen van roofvogels en uilen met jaarronde nestbescherming zijn dan ook niet aanwezig (waarneming.nl, 2012-2017). De planlocatie is niet geschikt als foerageergebied van dergelijke soorten. De uitbreiding van het bedrijfsterrein leidt echter niet tot een significante afname van potentieel geschikt foerageergebied aangezien vergelijkbaar habitat in de directe omgeving volop aanwezig is. De uit te breiden loodsen binnen het plangebied zijn niet geschikt als nestlocatie voor de gierzwaluw en huismus. De beoogde uitbreiding van het bedrijfsterrein leidt derhalve niet tot schade of verstoring van jaarrond beschermde nesten van deze soorten. Het bedrijfsterrein en de uitbreidingsstroken vormen tevens beide geen geschikt leefgebied voor de huismus. De beoogde uitbreiding leidt derhalve niet tot aantasting van het habitat.

De groenstroken rondom de planlocatie zijn potentieel geschikt als broedlocatie van algemene broedvogels. Verwijdering van de noordelijke groenstrook tijdens het broedseizoen kan mogelijk leiden tot verstoring van nesten van algemene broedvogels. Om verstoring van algemene vogels gedurende het broedseizoen te voorkomen dient de groenstrook buiten het broedseizoen om verplaatst te worden. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden maar betreft indicatief de periode medio maart - medio juli.

Gebiedsbescherming

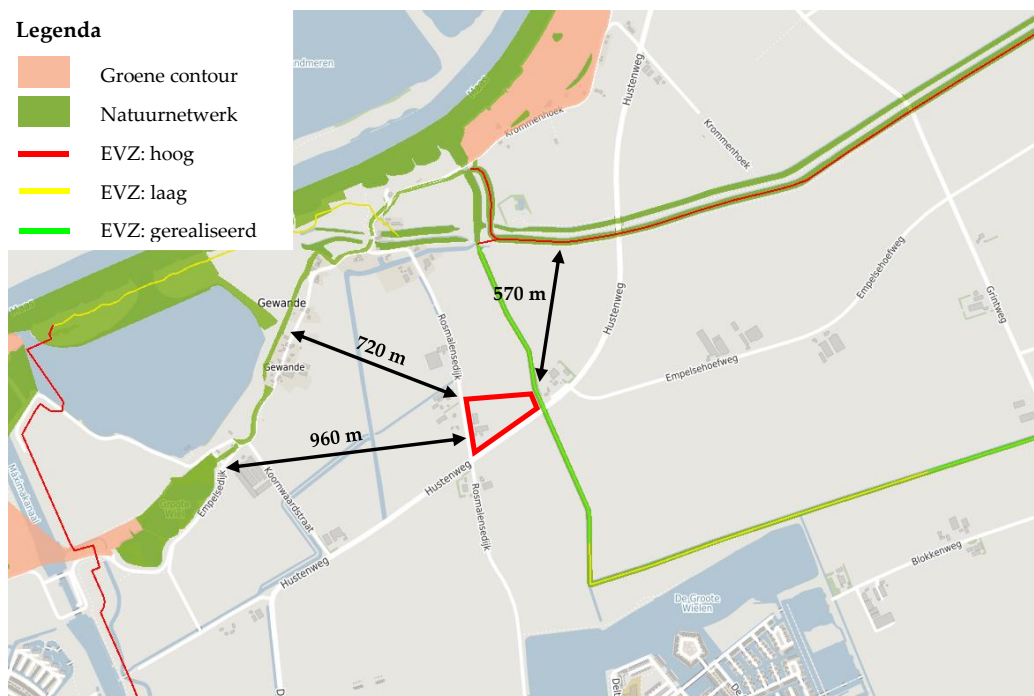
De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park of Natuurnetwerk Nederland. Natura2000 gebieden in de omgeving van de planlocatie betreft het vogel- habitatrichtlijngebied 'Rijntakken' op circa 5.9 km ten noorden en het habitatrichtlijngebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' op circa 7.4 km ten zuidwesten van de planlocatie (Figuur 3). De beoogde uitbreiding van het bedrijfsterrein en de uitbreiding van de showroom en werkplaats leiden tot een tijdelijke toename in de stikstofdepositie als gevolg van het projecteffect. Echter gezien de kleinschaligheid van de ingrepen die leiden tot een tijdelijke toename in de stikstofdepositie is een negatief effect van de beoogde ontwikkelingen op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000 gebieden zeer onwaarschijnlijk. Ervaring leert tevens bij soortgelijke en grotere projecten, gecombineerd met de afstand tussen de planlocatie, dat de stikstofdepositie onder de drempelwaarde van 0.05 mol per hectare per jaar blijft. Voor overige negatieve effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) is de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura2000 gebied per definitie te groot.

Sinds 1 januari 2017 is de beleidsvoering en beoordeling gedecentraliseerd van de overheid naar de provincie. Door deze decentralisatie zijn er verschillen in interpretatie, toetsing en beoordeling van de ruimtelijke ingrepen in relatie tot de Programma Aanpak Stikstof (PAS). Ondanks dat er geen effecten verwacht worden kan het derhalve, ten behoeve van een feitelijke rekenkundige onderbouwing, door de provincie wenselijk worden geacht een Aerius berekening uit te voeren.

Figuur 3 De planlocatie (rood omcirkeld) ligt op circa 5.9 km van het vogel- en habitatrichtlijngebied 'Rijntakken' en op circa 7.4 km van het habitatrichtlijngebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' (bron: natura2000.eea.europa.eu).

Gebieden van het Natuurnetwerk Nederland grenzen aan de oostzijde aan het plangebied (Figuur 4). Dit betreft de wetering Hoefgraaf en de oeverzones. Deze wetering betreft tevens een gerealiseerde verbingszone. Overige gebieden en verbingszones van het Natuurnetwerk Nederland liggen op meer dan 500 m van de planlocatie.

Figuur 4 De planlocatie (rood kader) ligt op korte afstand van de gebieden van het Natuurnetwerk Nederland (bron: webkaart.provincie-utrecht.nl).

Het oostelijke perceel van de planlocatie aangrenzend aan de ecologische verbingszone van het Natuurnetwerk wordt ingericht als natuurperceel. De ruimtelijke ontwikkeling van de planlocatie leidt, indien het perceel op een juiste wijze ingericht wordt, tot een versterking van de

wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland. Een goede natuurwaarde kan bereikt worden door het inrichten van terrein met gebiedseigen en vruchtdragende struiken als structuurrijke rand langs de oostzijde van het opslagterrein. Tevens is het ecologisch gezien waardevol om het talud van de oever van de Hoefgraaf te verflauwen en een structuurrijke oeverbegroeiing te stimuleren (zie o.a. Stowa, 2011). Voor de inrichting van het kruidenrijke grasland is het tevens aanbevolen om een mengsel van inheemse en aan de streek verbonden vaatplanten in te zaaien. Hiertoe kan advies ingewonnen worden bij gespecialiseerde firma's. Ter bereiken van optimale natuurwaarden is het tevens mogelijk om een tweetal ondiepe poelen op het perceel aan te leggen. Dergelijke poelen zijn in verschillende verlandingsstadia relevant als bijvoorbeeld het leefgebied van de rugstreeppad en als voortplantingswater van diverse insecten zoals libellen.

Conclusies

In het plangebied of de directe omgeving daarvan komen mogelijk beschermde diersoorten van de Wet natuurbescherming voor (Tabel 1). Het plangebied heeft aanmerkelijk geen essentiële betekenis voor soorten die behoren tot het beschermingsregime habitatrictlijnsoorten, vogelrichtlijnsoorten of overige soorten. De groenstroken rondom de planlocatie vormen mogelijk het habitat en nestplaats van algemene broedvogels tijdens het broedseizoen. Om mogelijke verstoring van nestlocaties in deze groenstrook te voorkomen dient de verplaatsing van deze groenstrook plaats te vinden buiten het broedseizoen. De planlocatie valt binnen het bekende verspreidingsgebied van de rugstreeppad. In de huidige situatie vormt de planlocatie geen relevant leefgebied voor de soort. Tijdens de ontwikkelingen kan het optimale leefgebied echter ontstaan waardoor vestiging van de soort op de planlocatie mogelijk is. Maatregelen dienen genomen te worden om bevolking van rugstreeppad op de planlocatie te voorkomen. De planlocatie en hierbij met name de groenstroken rondom het opslagterrein maakt tevens mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van algemene amfibieën, ongewervelden en zoogdieren.

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura2000 gebied, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, belangrijk weidevogelgebied of het Natuurnetwerk Nederland. Gelet op de aard van de werkzaamheden en de afstand tot gebieden is van externe werking op omliggende Natura2000-gebieden geen sprake. Er is geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de oostelijk aangrenzende verbindingzone van het Natuurnetwerk Nederland. Door de juiste inrichting van het perceel waarbij gestreefd wordt naar structuur- en nectarrijke vegetatie en natuurvriendelijke oeverzones kan de beoogde ontwikkeling leiden tot versterking van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland.

Tabel 1 Overzicht van de functie van het plangebied voor beschermde flora en fauna alsmede de verwachte effecten naar aanleiding van de beoogde ingrepen en de eventueel daarop te nemen vervolgstap.

Legenda x = ongeschikt ja = geschikt m = mogelijk	vaatplanten	zoogdieren	vleermuizen	amfibieën	reptielen	vissen	broedvogels (a)	broedvogels (j)
Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort							ja	x
Geschikt habitat Habitatrictlijnsoort	x	x	x	x	x	x	ja	
Geschikt habitat overige soort	x	m ¹		m	x	x		
Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk	x	x	x	x	x	x	x	x
Gebiedsbescherming	Afstand		Effecten		Nader onderzoek/Aerius			
Natura2000	5.9 km		geen		n.v.t. ²			
Natuurnetwerk Nederland	0 m		geen		n.v.t.			

¹ Enkel algemene soorten vallend onder het vrijstellingsbesluit voor ruimtelijke ontwikkelingen.

² Geen effecten verwacht. De toets kan echter door de provincie wenselijk bevonden worden.

Uitvoerbaarheid

De voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling van de planlocatie aan Rosmalensedijk 10 te 's-Hertogenbosch leidt aannemelijk niet tot aantasting van beschermde gebieden. Van aantasting van beschermde natuurwaarden is tevens geen sprake indien een enkele maatregelen getroffen wordt. Deze maatregelen betreft het verplaatsen van de noordelijke groenstrook buiten het broedseizoen om mogelijke verstoring van algemene broedvogels te voorkomen. De aanwezigheid van beschermde soorten (Wnb art. 3.10) en hun leefgebied vormen geen bezwaar voor de beoogde ontwikkeling (zie *Wet natuurbescherming*, pag. 4).

Conclusie

De voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling van de planlocatie aan Rosmalensedijk 10 te 's-Hertogenbosch is, na toepassing van de maatregelen, uitvoerbaar conform het bepaalde in de Wro (artikel 3.1.6 Bro).

Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) gefaseerd verwijderen. Dit om bodem bewonende dieren de kans te geven in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De noordelijke groenstrook verplaatsen buiten het broedseizoen (medio maart t/m medio juli). Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Indien dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden.
- Aanvullende maatregelen tegen de vestiging van de rugstreeppad in de winterperiode (medio oktober – medio maart) zijn niet nodig. Buiten deze periode dient het terrein ongeschikt gehouden te worden (bijv. aanbrengen puinbed, voorkomen ontstaan puinhopen, egaliseren terrein e.d.) en/of ontoegankelijk gemaakt te worden voor de soort gedurende de bouwwerkzaamheden. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie ten allen tijden kunnen vervullen.

Literatuur

- Bij12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- Bij12, 2017. Kennisdocument Kamsalamander *Triturus cristatus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- Bij12, 2017. Kennisdocument Rugstreeppad *Bufo calamita*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (ravin)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

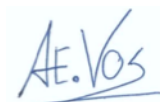
Stumpel, T. & Strijbosch, H. 2006. Veldgids amfibieën en reptielen. KNNV Uitgeverij, Zeist.
STOWA, 2011. Handreiking natuurvriendelijke oevers, *een standplaatsbenadering*. Stichting
Toegepast Onderzoek Waterbeheer, 2011-19.

Geraadpleegde websites

natura2000.eea.europa.eu	www.verspreidingsatlas.nl
webkaart.provincie-utrecht.nl	www.vlinderstichting.nl
www.ravon.nl	www.waarnemingen.nl
www.synbiosys.alterra.nl	www.zoogdiervereniging.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Blom Ecologie bv,
ir. ing. A.E. Vos

Bijlage 1 Fotografische impressie
Bijlage 2 Ecologie rugstreeppad

© BLOM ECOLOGIE BV
ZANDWEG 46 - 4181 PM WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie bv worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie bv is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie bv.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 Opslagterrein op de planlocatie aan Rosmalensedijk 10 te Empel (foto aangeleverd door dhr. N. van Hooijdonk).

Figuur 2 Agrarische strook aan de noordzijde van het plangebied. In de beoogde ontwikkelingen wordt deze strook aan het bestaande bedrijfsterrein toegevoegd.

Figuur 3 Perceel aan oostzijde van het plangebied. Dit perceel wordt ingericht als natuur.

Figuur 4 Zijgevel van de werkplaats en toegang naar het opslagterrein (foto aangeleverd door dhr. N. van Hooijdonk).

Bijlage 2 Ecologie rugstreeppad

Herkenning

De rugstreeppad (*Bufo calamita*) is middelgrote pad met een lengte van circa 4,5-7 cm en korte poten. De rug heeft een grijsbruine kleur met groenige vlekken, de buik is lichtgrijs met grijszwarte vlekken. Over de gehele rug is karakteristieke lichtgele lengtestreep afgetekend. De ogen zijn geelgroen met een horizontale pupil. Mannetjes zijn in de paartijd te onderscheiden van vrouwen door een paars/blauwe verkleuring van de keel. De rugstreeppad heeft een typische en harde roep die over een afstand van 1-3 kilometer hoorbaar is (Creemers & Van Delft, 2009). De larven van rugstreeppad zijn maximaal 2,5 centimeter lang en zwart van kleur. Oudere larven hebben een lichte keelvlek en soms een rug streep (kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

Gedrag

De rugstreeppad is een typische pionier soort die opportunistisch profiteert van tijdelijke gunstige omstandigheden. Klimatologische veranderingen vormen in sterke mate een trigger voor migratie, voortplanting en dergelijke. Onderstaande periodes zijn dan ook indicatief.

De overwintering vindt plaats van oktober/november tot en met maart. De eerste dieren kunnen vanaf begin maart de overwinteringslocatie verlaten om vervolgens al dan niet direct door te trekken naar de voortplantingslocaties. Mannen komen hier doorgaans eerder aan dan vrouwen (Creemers & Van Delft, 2009). De voortplanting vindt plaats van april-september met een hoogtepunt van half april-mei.

Habitat en verblijfplaatsen

Het geprefereerde habitat van de rugstreeppad bestaat uit een dynamisch milieu met vergraafbaar zand of fijne grond en pionierskarakter. Veelal bestaan deze uit onbeschaduwde laag begroeide terreinen met een macroreliëf.

De vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort kunnen worden onderscheiden in het voortplantings-, zomer- en overwinteringshabitat. De voortplantingshabitat is aquatisch de overige habitats terrestrisch. De functionele leefomgeving bestaat uit het terrein in en tussen deze habitats.

De voortplantingslocatie bestaat uit veelal temporele, ondiepe en vegetatie loze wateren. Voorbeelden hiervan zijn greppels, rijsporen, regenplassen en geschoonde sloten. De zomer- en winterlocaties bevinden zich in hoogwatervrije terreinen. Voor de overwintering gebruikt de rugstreeppad bestaande (muizen)holletjes, graaft zich in of kruipt onder materialen zoals: stenen, boomstammen, banden en houtstapels. Voorwaarde voor het winterhabitat is dat deze plaatsen vorstvrij moeten zijn.

Populatieomvang

Rugstreeppadden verspreiden zich in diverse richtingen waardoor de minimale populatie omvangen en bijbehorend oppervlakte voor de gunstige staat van instandhouding locatie specifiek is. Als vuistregel wordt gehanteerd dat een populatie minimaal uit 50-200 dieren bestaat en in verbinding staat met andere populaties (kennisdocument Rugstreeppad, 2017).